

རྒྱལ་གཞུང་གི་གཞི་རྒྱུ་ཚུགས།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལོའི་འབྲུག་གི་གཞི་རྒྱུ་ཚུགས།

ཚུགས་ཚུགས་དབྱེ་བ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལོའི་ རྫོང་ཁ་གཙུག་ལག་གཞི་རིམ་(རྫོང་ཁ་བི་ཨེ་ཏཱ་)མཐར་འཁྲུལ་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ།

དྲི་ཤོག་གཉིས་པ་	རྫོང་ཁ།
སྤྱི་ཚེས་	༧/༡/༢༠༡༣ ལུ།
སྐྱགས་བསྐྱེམས་	༡༠༠།
འུས་ཡུན་ཚུ་ཚོད་	༩།
ལྷག་ཞིའི་འུས་ཡུན་	སྐར་མ་ ༡༥།

སྤྱིར་བཏང་བཀོད་རྒྱ།

- ༡- འབྲི་ཞི་འགོ་མ་བཙུགས་པའི་རྟེ་མར་ སྐར་མ་ ༡༥ འི་རིང་ལུ་ དྲི་ཤོག་འདི་ ལེགས་ཤོམ་འབད་ལྷག་དགོ། ལན་འབྲི་ཞིའི་ འུས་ཡུན་ཚུ་ཚོད་ ༩ ཡོད།
- ༢- ལན་ཤོག་ནང་ རྫོང་ཁ་འོ་རྟུགས་ཨང་མ་གཏོགས་ མིང་འབྲི་མི་ཚོགས། དེ་འབད་མ་ལས་ རོ་རྟུགས་ཨང་ མ་བརྗེད་པར་ བྲིས།
- ༣- དྲི་ཤོག་འདི་ནང་ དྲི་བ་བསྐྱེམས་བཞི་ཡོད། དྲི་བ་དང་པ་འབྲི་ཚུ་མ། དྲི་བ་གཉིས་པ་ཡིག་སྦྱོར། དྲི་བ་གསུམ་པ་གོ་བ་ལེན་ ལཱ། དྲི་བ་བཞི་པ་ སྐར་སྐར་ཚུ་ཨིན།
- ༤ - དྲི་བ་ཚུ་འབྲུག་བཟུམ་མ་སྤོད་པར་ དྲི་བའི་ཨང་གངས་དང་འཁྲུལ་ཏེ་ ལན་ཚུ་ཉིང་སངས་ས་འབད་འབྲི་དགོ།
- ༥ དྲི་བ་ག་ཅི་གི་ལན་ཨིན་ན་ རོ་ཤེས་ཞིའི་དོན་ལུ་ དྲི་བའི་ཨང་རྟུགས་ཁ་གསལ་བཀོད་དགོ། དྲི་བའི་ཨང་རྟུགས་མ་བཀོད་ པ་ཅིན་ སྐྱགས་མི་ཐོབ།
- ༦- དྲི་བའི་ལན་ཚུ་ ལན་ཤོག་ནང་མ་གཏོགས་ དྲི་ཤོག་ནང་འབྲི་མི་ཚོགས།
- ༧- དྲི་བའི་བཀོད་རྒྱ་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་འབད་ལྷག་དགོཔ་འདི་ལག་ཚེ།
- ༨- དྲི་བའི་ཤོག་གངས་ག་ར་ ཚང་མ་འབད་ཡོད་ག་མེད་ག་ ཤོག་གུའི་ཨང་གངས་བརྟག་དབྱུང་འབད་དགོ།

རྩི་བ་དང་བཀ

འབྲི་ཚུམ།

སྐྱགས་ ༣༠།

འོག་ལུ་ རོན་ཚུན་གཉིས་ བཀོད་ཡོད་ས་ལས་ ག་འབད་རུང་གཅིག་ གདམ་ཁ་རྒྱབ་སྟེ་ ཚོག་འབྲུ་༤༠༠ ལས་མ་ཉུང་མ་ཅིག་
ནང་ འབྲི་ཚུམ་ཅིག་བྲིས། འབྲི་ཚུམ་འདི་དབྱེ་ཞིབ་འབད་མ་ད་ བརྗོད་དོན་ འབྲི་བཀོད་ ཚོག་སྦྱོར་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་
སྐྱགས་བྲིན་ནི་ཨིན།

ཀ- རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ ལཱ་གཡོག་མ་ཐོབ་པའི་དཀའ་ངལ་འདི་ འགོ་སྐྱིམ་འབད་ ཡར་སེང་འགྲོམ་ཨིན་མས། རྩོད་ཀྱིས་
འབད་ཅིན་ དཀའ་ངལ་དེ་ཞི་བབས་ལུ་ ག་ཅི་ར་འབད་དགོ་པ་འདུག་གོ?

ཁ- བ་གཞོན་སློབ་ཕྲུག་ཚུ་གི་ བསམ་སྦྱོད་ལེགས་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལུ་ རྩལ་པོའི་ཉེས་ཁེམས་བཀལ་ནི་དང་ ཞི་བའི་བསྐྱབ་སྟོན་
འབད་ནི་གཉིས་ལས་ ག་འདི་དབྱེ་ཞིབ་ན་ རྩོད་རའི་བསམ་འཆར་ཅིག་ རྩལ་སྦྱོར་སྐྱགས་ཏེ་བཀོད།

རྩི་བ་གཉིས་པ།

ཡི་གུའི་སྦྱོར་བ།

སྐྱགས་ ༣༠།

འོག་ལུ་རྩི་བ་ ཀ་ཁ་ག་ གསུམ་འབད་ཡོད་མི་ ག་རའི་ལན་ བཀོད་རྒྱ་དང་འཇུག་ཏེ་བྲིས།

ཀ- འོག་ལུ་རྩི་བ་ ༥ བཀོད་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ལན་བྲིས། (སྐྱགས་ ༢X༥=༡༠)

- ༡- ཡི་གུ་ཚུ་ལས་ མགྲོགས་ཡིག་དང་ ཚུགས་ཡིག་གཉིས་ ག་དང་ག་གིས་ བརྩམས་ཡི་ག་?
- ༢- རྩོན་འཇུག་ལྡ་གིས་ འཇུག་མ་བརྟུབ་པའི་ མིང་གཞིའི་ཡི་གུ་ ལཱ་ཡོད་མི་དེ་ ག་ཅི་ར་ཨིན་ན?
- ༣- བརྩམས་འདོགས་ཅན་ཟེར་མི་འདི་ ཡི་གུ་ག་ཅི་བཟུམ་ལུ་གོམ་སྟོ?
- ༤- ཚོགས་བཅད་ཀྱི་སྐབས་ ཚོག་རྒྱུ་གི་མཇུག་ལུ་ ཤད་གཅིག་འབྲི་ནི་དང་ ཤད་གཉིས་འབྲི་ནི་ཡོད་མི་གཉིས་ཀྱི་
ལྷན་པར་བྲིས།
- ༥- ལྷ་ཁང་གི་སྐྱུ་ ཚུའི་ཉ། ཟེར་བའི་ རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཔེར་བརྗོད་འདི་ ལ་དོན་གྱི་ བརྟེན་གནས་ཀྱི་དཔེར་
བརྗོད་ལུ་ བརྒྱུར་ཏེ་བྲིས།

ཁ- འོག་གི་རྩི་བ་རེ་ལུ་ ལན་བཞི་རེ་ཡོད་མི་ལས་ ལན་རོ་མ་ག་ཨིན་མི་འདི་ ལན་ཤོག་ནང་བྲིས། (སྐྱགས་ ༡X༥=༥)

༡- ཡི་གུའི་སྦྱོར་གནས་འདི་ ལེགས་ཤོམ་འབད་ཤེས་པ་ཅིན་.....

- ཀ- ཡི་གུའི་འཇུག་པ་ཚུ་ ཤེས་ཚུགས།
- ཁ- ཡིག་སྟེབ་མ་འཛོལ་བར་འབྲི་ཚུགས།

ག- རྫོང་རྒྱ་དག་ཉོག་ཉོ་འབད་སྐབ་ཚུགས།

ང- ཡི་གུའི་ བོ་མོའི་དབྱེ་བ་ཚུ་ ཤེས་ཚུགས།

༡- འཕུལ་ཚན་གྱི་ཡི་གེ་ཟེར་མི་འདི་.....།

ཀ- སློན་འཇུག་ཚན་གྱི་ཡི་གུ་ལུ་གོམ་ཨིན།

ཁ- རྗེས་འཇུག་ཚན་གྱི་ཡི་གུ་ལུ་གོམ་ཨིན།

ག- ཡང་འཇུག་ཚན་གྱི་ཡི་གུ་ལུ་གོམ་ཨིན།

ང- རྗེས་འཇུག་གིས་འཕུལ་ཉེ་ཡོད་པའི་ཡི་གུ་ལུ་གོམ་ཨིན།

༢- འབྲུག་རྒྱུད་བསྐྱབས་.....བཟོ་སྐྱུན། ཟེར་བའི་ས་སྤྱོད་ནང་ བྲན་.....།

ཀ- ལོ་ འཕྲོ་ཨིན།

ཁ- ལྷི་ འཕྲོ་ཨིན།

ག- ལོ་ས་ འཕྲོ་ཨིན།

ང- ལྷི་ས་ འཕྲོ་ཨིན།

༣- ཀམ་འཕྲོམ་ད་ ཨ་ཞང་གི་ཨམ་སྐུ་གི་ སྐུམ་འཁོར་གྱིས་ བསྐྱུལ་བྱིན་ཡི། ཟེར་བའི་སྐབས་ བྱེད་པ་པོ་འདི་

ཀ- ཀམ་ ཨིན།

ཁ- ཨ་ཞང་ཨིན།

ག- ཨམ་སྐུ་ཨིན།

ང- སྐུམ་འཁོར་ཨིན།

༤- ལྷུམ་ ཆག་ འཕེལ་ ཟེར་མི་ཚུ་

ཀ- བྱེད་འབྲེལ་གྱི་བྱ་ཚོག་ཨིན།

ཁ- བྱེད་མེད་ལས་ཚོག་ཨིན།

ག- སྐལ་ཚིག་ཨིན།

ང- བྱ་ཚིག་གི་ཚིག་གྲོགས་ཨིན།

ག- འོག་གི་དཔེར་བཅུང་གི་ ཨི་བ་ལ ག་རའི་ལན་བྲིས།

(སྐྱགས་ ༡X4=4)

༡- དངོས་པོ་བདག་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ བྱ་བ་ར་བྱེས།

༢- ལྷག་བཅས་ཀྱི་ཕྱད་ཚུ་གི་ སྲོན་མར་ བྱ་ཚིག་འཇུག་པའི་སྐབས་ བྱ་ཚིག་འདི་ ཏུས་༣ ལས་ ག་ཅིའི་ནང་འབྲི་

དགོས་སྡོམ་?

༣- ཏུས་གསུམ་ལུ་ ཡིག་སྐབ་འགྱུར་བ་ཡོད་པའི་ བྱ་ཚིག་གི་དཔེ་ འབྲིས།

༤- ཕྱད་རང་དབང་ཅན་དང་ ཕྱད་གཞན་ཅན་ ཟེར་བའི་གོ་དོན་བྲིས།

༥- བྱ་བའི་བྱད་ཚིག་གི་ དཔེར་བཅུང་ འཁྲུབ།

ཨི་བ་གསུམ་པ།

གོ་བ་ལེན་ནི།

སྐྱགས་ (༣༥)

འོག་གི་ ཡིག་རྒྱུགས་འདི་ ལྷག་ཞིན་མ་ལས་ ཨི་བ་ ཀལ་ཁ་གང་ བཞི་བཀོད་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ ལན་བྲིས།

༤ གངས་ཅན་གྱི་སྲོངས་སུ་སྲོན་པ་ལྷ་དན་ལས་འདས་ནས་ལོ་ཆིག་སྲོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་དང་བཞི་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཀྱན་ཏུ་
བཟང་པོའི་ནམ་འཕྲུལ་རྒྱལ་པོ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་འཁྲུངས་འདུག། རྒྱལ་པོ་དེ་དགུང་ལོ་ལལ་གསུམ་གྱི་ཏུས་སུ་ཐོ་བྱང་ཡུམ་བུ་སྒྲ་
སྐང་གི་ཐོག་ཏུ་དཔང་སྐོང་ཕྱག་རྒྱ་པ་སོགས་ནམ་མཁའ་ནས་བབས་ཏེ་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་དབུ་བརྟེས།

ཏུས་དེ་ཡན་ཆད་ཏུ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་མེད་པས་ཡི་གེ་གྲོགས་མ་ཤེས། རྒྱལ་རབས་ལྷ་ན་དེའི་དོན་ཤེས་པ་འོང་ཞེས་ནམ་མཁའ་
ནས་ལུང་བསྟན་བྱུང་བ་བཞིན། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་སྤྱུལ་པ་ཚོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་ནམ་གསུམ་བྱོན་པ་ལས། འདས་ལོ་ཆིག་
སྲོང་བཞི་བརྒྱ་གོ་དགུ་ལ་གནམ་རི་སྲོང་བཅན་གྱི་སྤྱུལ་རྒྱལ་རབས་ལྷ་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྤྱུལ་པ་ཚོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོ་
བྱོན།

དེའི་སྐབས་བོད་ཏུ་སྤྱིར་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་སྤང་བ་མེད་པ་དང་། ལྷག་པར་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྤང་བ་ཡི་གེའི་གཟུགས་བརྟན་ཅམ་
ཡང་མེད་པས་ཚོས་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལྷགས་གང་ཐད་ནས་ཉ་ཅང་སྟུན་པའི་གྲིང་ལྷ་བྱུར་ཡོད་པ་ལ། ཚོས་རྒྱལ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འདས་ལོ་
(༡༥༩༩)ལ་ལྷ་ས་བཏབ་ཅིང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྲོལ་གཏོད་པའི་ཐུགས་བཞེད་གནང་བཞིན་བཞུགས།

དེའི་སྐབས་ན། གཡོང་པོ་ཡུལ་དགའ་འཛུགས་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་ཐུའམ་ཐོན་ཞེས་ཡོངས་སུ་གཤམ་པའི་རིགས་བརྒྱད་རྣམ་
 པར་དག་པ་ལས། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་སྐྱུལ་པ་སློབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡབ་ཨ་མ་ལྷན་སྦྲེལ་སྤྲོད་འབྲུངས། དེ་ཡང་སློབ་པ་ཡང་
 དག་པ་དང་བཟང་པོའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་དང་། སློབ་པ་ཞེས་པ་བོད་ལ་འཇུག་པས། ཡང་དག་པའི་བོད་དམ་བོད་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་
 མཚན་གྱི་སྟེན་གཤམ་ཕྱོགས་ཀྱན་ཏུ་བྱུང་བ་བྱུང།

དེ་རྒྱལ་པོའི་སློབ་པོ་བྱས་པ་ལས་སློབ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་གཤམ་རྒྱུད་བཟང་ཞིང་ཟབ་གསལ་ལྗེས་བའི་སློབ་པོ་ལྷན་པས་ཤེས་
 རབ་ཀྱི་ཚལ་ཆེ་བ་སློབ་སློབ་སློབ་པས་ཕྱོགས་ཀྱན་ལས་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་སློབ་ཆེན་པོ་ཐུ་མི་སློབ་པ་དེ་ལ། ཆོས་རྒྱལ་
 སྲོང་བཙན་སྐུ་པོས། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་དར་བའི་སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་མདོ་རྒྱུད་རིག་གནས་དང་བཙུག་པའི་དམ་པའི་
 ཆོས་ཀྱི་སློབ་པོ་ཆེན་པོ་བོད་ཡུལ་སྐྱེས་པའི་སྤྱིང་དུ་དར་བའི་ཕྱིར། གསེར་གྱི་པ་ཏ་དང་གསེར་གྱི་ཕྱེ་བྲེ་གང་སོགས་གནང་ཞིང་ཀྱན་ཏུ་
 དག་བའི་བཀའ་ལུང་བཟང་པོ་བསྐྱུལ་ཏེ་ཡི་གེ་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་རིག་པའི་གནས་མ་ལུས་པ་བསྐྱུལ་བར་ཕྱོགས་དང་བཙུག་ཏེ་རྒྱ་གར་
 འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་བརྒྱུངས་པར་མཛད་དོ།

༧༽ འོག་གི་རྩི་བ་རེ་ལུ་ ལན་བཞི་རེ་ཡོད་མི་ལས་ ལན་རོ་མ་འདི་ གདམ་ཁ་རྒྱབ་སྟེ་ ལན་ཤོག་ནང་བྲིས། (སྐྱུགས་ ༡༥༥-༥)

༡- སྐྱུལ་པ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོ་མཚོག་ སློབ་པའི་འདས་ལོ་

- ༧- ཆིག་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱུ་བཞི་ལུ་བྱོན་ལུག།
- ༨- ཁལ་གསུམ་གྱི་དུས་ལུ་བྱོན་ལུག།
- ༩- ཆིག་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་གོ་དགུ་ལུ་བྱོན་ལུག།
- ༡༠- ༡༥༩༩ ལུ་བྱོན་ལུག།

༢- ཡུམ་བུ་བྲུ་སྐྱང་གི་ མོ་བྲང་ཐོག་ལུ་ དཔང་སྟོང་ཕྱག་རྒྱ་པ་སོགས་བབས་མི་འདི་

- ༧- རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོའི་སྐབས་ལུ་ཨིན།
- ༨- རྒྱལ་པོ་གནས་རི་སྲོང་བཙན་གྱི་སྐབས་ལུ་ཨིན།
- ༩- རྒྱལ་རབས་ལྔ་པའི་སྐབས་ལུ་ཨིན།
- ༡༠- རྒྱལ་པོ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་གྱི་སྐབས་ལུ་ཨིན།

3- འོག་གི་དོན་མཚམས་འདི་ ཚིག་མཚམས་བཅད་དེ་ ལྷག་གོ་བདེ་ཉོག་ཉོ་བཟོ།
 གངས་ཅན་གྱི་སྤྲོད་ས་སུ་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་དཀ་ལས་འདས་ནས་ལོ་ཚིག་སྤྲོད་ཉིས་བརྒྱ་ལྟ་བུ་བཅུ་དང་བཞི་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་
 ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་རྣམ་འཕྲུལ་རྒྱལ་པོ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་འཁྲུངས་འདུག། རྒྱལ་པོ་དེ་དགུང་ལོ་ཁལ་གསུམ་གྱི་དུས་སུ་པོ་
 བྲང་ཡུམ་བུ་སྤྲོད་གི་ཐོག་ཏུ་དཔང་སྤོང་ཕྱག་རྒྱ་པ་སོགས་ནམ་མཁའ་ནས་བབས་ཏེ་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་དབྱ་བ་རྟེས།

4- རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོ་ བློ་ཐོག་མ་བྱོན་གྱི་རིང་ལུ་ བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ ག་དེ་སྤྲེ་སྤོང་ལུག་གོ་?

5- བསྐྱལ། བརྒྱུད། མ་ལུས་པ། རྣམ་འཕྲུལ། ཟེར་བའི་ ཚིག་རྒྱ་གི་ གོ་དོན་གྲིས།

ག༽ འོག་གི་མིང་ཚིག་གི་རྣམ་གྲངས་ གོང་གི་ཡིག་རྒྱུགས་ནང་ལས་ འཚོལ་ཏེ་གྲིས། (སྐྱགས་ ༡X4=4)

1- ཐོག་ཁར།	2- གནམ་མེད་མེད།	3- གཡུས་ལུ།
4- སྤོལ་བཅུགས།	5- ཟེར་བའི།	

ང༽ འོག་གི་མིང་ཚིག་རྒྱ་གི་རྣམ་གྲངས་ ཡིག་རྒྱུགས་ནང་ལས་ འདྲ་བལུས་རྒྱལ་མི་ཚོགས། (སྐྱགས་ ༡X4=4)

1- གཤིས་རྒྱུད།	2- ལྷོག།	3- ཀུན་ཏུ།
4- དབྱ་བ་རྟེས།	5- ལྟ་བུ།	

དྲི་བ་བཞི་པ། སྐད་རྒྱུད། སྐྱགས་ ༡༥

འོག་ལུ་ དབྱེན་སྐད་ནང་བཀོད་ཡོད་མི་འདི་ རྫོང་ཁའི་ཐོག་ལུ་ སྐད་རྒྱུད་འབད། སྐད་རྒྱུད་འདི་ དོན་རྒྱུད་དང་ ཚིག་རྒྱུད་ ལྷེབ་
 དང་སྦྱོར་བ་རྩུ་བལྟ་སྟེ་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་ནི་ཨིན།

When I dropped out of class ten and later joined the army I never knew I would continue my studies. But the lessons that I learnt and the faces of the teachers who had taught me always used to come to my mind during work. I saw images of my best teachers in junior school persuading my heart and soul to continue studying.

I would like to thank my present teachers who are facilitating the continuing education program in every possible ways. Thank you teachers for giving us *chhe nang neki yonten* (spiritual and

worldly education). My new teachers create a conducive atmosphere to learn and they never forget to respect us at the same time.

Once I enter the class I never feel that I am too old to learn. I become young in thirst for knowledge. On the occasion of Teachers' Day, I would like to extend my heartiest gratitude to the government for giving us the privilege to study again.

(Source: Sangay wangdi, 11 Arts. Kelki, 3rd may 2009, Bhutan Times)

བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས།